

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatelky **V. P.**, zastoupené JUDr. Martou Čihákovou, advokátkou se sídlem v Ústí nad Labem, Masarykova 43, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 9. 2004, č. j. 40 Az 12/2004 - 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna advokátky JUDr. Marty Čihákové, se sídlem v Ústí nad Labem, Masarykova 43, **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 9. 2004, č. j. 40 Az 12/2004 - 18, byla zamítnuta žaloba stěžovatelky proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 24. 5. 2004, č. j. OAM-93/CU-06-09-2004, jímž byla žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatelka požádala o udělení azylu, protože pobývala

v České republice nelegálně a hrozilo jí správní vyhoštění. Na Ukrajině nikdy neměla žádné problémy se státními orgány nebo policií, politicky se nikdy neangažovala a ze země původu odešla kvůli neshodám s otcem a bývalým přítelem. Neuvedla tedy žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Jestliže ministerstvo posoudilo žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu, nemohlo posuzovat, zda tato splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 a 14 zákona o azylu, a proto ani krajskému soudu nepřísluší posuzování její žádosti podle § 14 zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost v níž namítala důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Především namítala, že v průběhu azylového řízení podrobně poukázala na konkrétní životní situaci, ve které se v zemi původu nalézala a která ve svém důsledku vedla k jejímu rozhodnutí odejít z této země. Proto se domnívá, že krajský soud nesprávně shledal, že nesplňuje podmínky pro udělení azylu a že v řízení dostatečně nedoložila skutečnosti, které by odůvodňovaly její žádost. Odkázala na skutečnosti, které uvedla a které dostatečně konkretizovala. Dále uvedla, že došlo k porušení jejího procesního postavení, když při celém řízení, zejména pokud se měla podrobně a konkrétně vyjadřovat k okolnostem, které ji vedly k podání žádosti o poskytnutí azylu, nebyl přizván tlumočník. Bylo povinností soudu, aby se zabýval její žádostí z hlediska možnosti udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. I pro posouzení této otázky poukazovala na důvody, které uvedla, a to že neměla možnost vlastní realizace, vlastního života a cítila se ohrožená jak ze strany svých rodinných příslušníků, tak bývalého přítele. Jedná se o obavy skutečné a reálně podložené, které ve svém důsledku splňují podmínky udělení humanitárního azylu. Stěžovatelka žije v České republice, kde si vytvořila osobní a rodinné zázemí, a proto odmítnutí své žádosti považuje za rozhodnutí, které je ve svém důsledku nepřezkoumatelné, trpící vadami, které ve svém důsledku vedly k rozhodnutí, které nepovažuje za zákonné ve věci samé. Rovněž namítala nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, když se odmítl zabývat možností poskytnutí humanitárního azylu a bez provedení dalšího podrobnějšího šetření se ztotožnil s názorem ministerstva. Proto se domáhala zrušení napadeného rozsudku a přiznání kasační stížnosti odkladného účinku.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy, a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky učiněná ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. Stěžovatel má ve správním řízení možnost požádat o tlumočníka svého mateřského jazyka či jazyka, jemuž rozumí a tlumočník je mu ustanoven pro celé řízení o azylu. Jak ze správního spisu vyplývá, stěžovatelka žádala, aby pohovor byl veden v ruském jazyce. Souhlasila, aby obsah pohovoru tlumočila tlumočnice ruského jazyka paní A. M. Byla seznámena s obsahem protokolu o pohovoru v ruském jazyce, souhlasila s ním a nežádala dalšího doplnění ani změny. Žádost stěžovatelky byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a podle judikatury Nejvyššího správního soudu se nemůže dovolávat posouzení azylu podle § 12 a 14 zákona o azylu, neboť o těchto formách azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto. Z výše uvedených důvodů ministerstvo navrhlo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Námitku stěžovatelky, že došlo k porušení jejího procesního postavení, když v celém řízení nebyl přizván tlumočník, přičemž nespecifikovala, zda se jednalo o správní řízení, nebo řízení před krajským soudem, považuje Nejvyšší správní soud za nedůvodnou.

Podle § 22 odst. 1 zákona o azylu má účastník řízení právo jednat v řízení o udělení azylu v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět. Za tím účelem ministerstvo účastníkovi poskytne bezplatně tlumočníka na celou dobu řízení.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka dne 30. 4. 2004 požádala, aby řízení o udělení azylu bylo vedeno v ruském jazyce. Proto ministerstvo ustanovilo tlumočnici ruského jazyka paní PaedDr. J. P. a následně paní A. M. Jak při podání žádosti, tak u pohovoru k žádosti o azyl byla přítomna tlumočnice, neboť se stěžovatelkou bylo komunikováno v ruském jazyce. Při pohovoru stěžovatelka podrobně vylíčila svoje důvody odchodu z vlasti a následného podání žádosti o udělení azylu. Stěžovatelka byla seznámena s obsahem protokolu v jazyce ruském, souhlasila s ním a nežádala doplnění. S obsahem rozhodnutí ve věci udělení azylu včetně poučení byla stěžovatelka rovněž seznámena v ruském jazyce za přítomnosti tlumočnice. Celé správní řízení tedy probíhalo za přítomnosti tlumočníka a stěžovatelka měla možnost komunikovat s ministerstvem ve svém rodném jazyce.

Vzhledem k tomu, že s. ř. s. neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině, je třeba za použití ustanovení § 64 s. ř. s. postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř. Podle odst. 1 citovaného ustanovení mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odst. 2 citovaného ustanovení soud ustanoví účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Z citovaného ustanovení vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil účastníkovi tlumočníka, nestačí pouze, že se jedná o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí potřeba ustanovit tlumočníka vyjít v řízení najevo. V dané věci byla krajskému soudu doručena žaloba sepsaná v českém jazyce. Na výzvu krajského soudu, aby stěžovatelka sdělila, zda souhlasí s tím, aby ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bylo o věci samé rozhodnuto bez jednání, která jí byla doručena dne 22. 7. 2004, stěžovatelka nereagovala. Proto podle názoru Nejvyššího správního soudu potřeba ustanovit stěžovatelce tlumočníka v řízení před krajským soudem nevyšla najevo, neboť žaloba byla sepsána v českém jazyce a stěžovatelka vůči soudu neučinila žádné podání, ze kterého by bylo zřejmé, že výzvě soudu nerozumí. Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu krajského soudu při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tento nepochybil, pokud neustanovil stěžovatelce tlumočníka.

Pokud jde o další důvod uvedený stěžovatelkou v kasační stížnosti a týkající se aplikace ustanovení § 14 zákona o azylu, podle kterého lze v případě hodném zvláštního

zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, nepovažuje jej Nejvyšší správní soud rovněž za důvodný.

Zákon o azylu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12, § 13 a § 14 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli azyl udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a 16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 citovaného zákona. Pokud jsou splněny podmínky stanovené v § 16 odst. 1 zákona o azylu pro zamítnutí žádosti, není zákonný důvod zkoumat případnou existenci důvodů pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, jak na to poukazuje stěžovatelka v kasační stížnosti, protože udělení azylu podle citovaného ustanovení je za takové situace vyloučeno.

Nejvyšší správní soud proto z důvodů výše uvedených podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelkou podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovatelce byla pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanovena zástupkyní advokátka a podle § 35 odst. 7 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokátky včetně hotových výdajů stát. Podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátce odměna za dva úkony právní služby 2 x 1000 Kč a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 2 x 75 Kč, celkem tedy 2150 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu